

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Sententia asserens peccatum cum invincibili Dei ignorantia
commissum non esse mortale, aliunde probatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Ad Sanctum Thomam dico solum velle ipsum esse contra rationem artis in Deo seu contra legem judicantem, actum scilicet intellectus divini, de quo supra, quod necessario contingit, cum ratio five sit humana, five divina idem dicitur, sitque sibi conformis: unde actus qui est difformis uni, necessario etiam est difformis alteri. Non tamen affirmat S. Thomas majorem inde refundi malitiam in actum, quam habet ex objecto.

IV.

Dices: creatura est essentialiter opus Dei, scilicet hic est simpliciter necessaria connexio.

Dices tertio: inter ea quae supra posuimus, accidentalem tantum esse connexionem, prohibitio siquidem Ecclesiae contingenter solum conjungitur cum comestione carnum, & sic de caeteris: at vero connexio inter creaturam & Deum est essentialis, cum implicet creaturam existere sine Deo, & quin sit Dei.

V.

Connexio essentialis, quam quis nec scit, nec scire tenetur, perinde est ac nulla.

Contra primum: quantumcumque connexio haec sit essentialis, si tamen nec eam sciat peccans contra naturam rationalem, nec scire teneatur, ut contingit in invincibiliter ignorante Deum, est ipsi perinde, ac si connexio foret solum accidentalis, imò nulla juxta jam dicta. Contra secundum: qui peccatum aliquod ex se grave committit, dicit exempli gratia mendacium graviter perniciosum, putans invincibiliter solum esse quid leve, non peccat graviter, sed tantum secundum proportionem malitiae in illo mendacio cognitae, & tamen essentialiter connectitur malitia gravis objectiva cum mendacio hujusmodi pernicioso, ergo essentialis etiam connexio, nisi aliquo modo cognoscatur, non refundit malitiam in actum. Quod ulterius declaratur, si quis namque putaret ejusmodi mendacium esse quidem grave, non tamen tantam gravitatem, ac habet peccatum hoc non haberet tantam gravitatem, quantum odit objectum. Non ergo censetur virtualiter quis intendere malitiam in actu inclusam, nisi de illa aliquo modo reflectat, quod nunquam contingit in invincibiliter eam ignorantem.

Objectum nunquam maiorem gravitatem refundit in actum, quam sit illa, qua cognoscitur.

SECTIO TERTIA.

Sententia asserens peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum non esse mortale, aliunde probatur.

I.

Furtum, quod quis non committeret, si cognosceret Deum, stare ex objecto potest cum amore Dei super omnia.

PROBATUR tertio: nam ut bene Lugo citatus num. 84. peccatum omne mortale pugnat cum actu amoris Dei super omnia, ut habet unanimis Patrum consensus: unde addit Pater Turrianus opusculo 6. de gratia, disp. 5. se neminem vidisse, qui concedat posse, etiam de potentia absoluta, dari actum dilectionis Dei super omnia cum peccato mortali actuali: sed hoc peccatum, furtum verbi gratia, existimatum solum esse grave contra rationem, stare potest cum actu dilectionis Dei super omnia, ergo: minor probatur: potest quis velle tale furtum committere, non commissurus si cognosceret Deum. Quod magis urget si ponatur quis putare furtum esse quidem grave peccatum contra rationem, non tamen Deo displicere, nam in hoc etiam casu esset juxta adversarios peccatum mortale, cum haberet totam malitiam desumptam ab objecto, ut est contra naturam rationalem.

II.

Aliis multis perfectionibus

Dices primum cum quibusdam recentioribus: actus amoris Dei super omnia est gloriosa qua-

dam qualitas, quam proinde non vult Deus stare cum peccato mortali. Contra primum: actus amoris Dei naturalis non est tam gloriosa qualitas, ergo saltem ille stare potest cum peccato mortali, eum multi actus, etiam supernaturales, simul cum illo componantur. Contra secundum: ergo saltem ex natura rei posset actus ille stare cum peccato mortali actuali, quod tamen negant omnes; aiunt enim esse oppositionem ex parte objecti inter hos actus; unde inquirunt, sibi contradiceret, quisquis simul eliceret actum amoris Dei super omnia & peccatum mortale committeret, ergo peccatum furti commissum cum invincibili ignorantia quod displiceat Deo, non est mortale; posset namque stare cum actu amoris Dei super omnia; non enim implicat ex parte objecti ut quis amet Deum super omnia, & simul velit facere id, quod putat illi non displicere, cum & veniale peccatum, stante illo actu amoris, possit committere.

Dices secundum: cum hac persuasionem non posse ipsum elicere actum amoris Dei; nec enim amare potest quem non cognoscit, sed in hoc casu non cognoscit verum Deum, Deus enim qui non displicent mala, non est verus Deus, sed unus ex profanis illis paganorum Diis, Jupiter scilicet vel Mercurius.

At sane haec responsio viam aperit innumeris quae sunt contra communem conceptum Theologorum, & nullo modo videntur admittenda. Primum itaque, si haec responsio sit vera, sicut in hoc casu non potest amare Deum, ita consequenter nec poterit ipsum odisse, cum eodem modo arguere quis possit, sicut non amare ita nec odisse potest eum, quem non novit, sed in hoc casu non novit verum Deum, ergo nec ipsum odit, sed Jovem vel Mercurium, ergo nec odium, nec blasphemiam, nec inobedientiam in observatione mandatorum illius, nec obstinatè articulis ab eo propositis discredere, & alia hujusmodi erunt peccata, cum non sit peccatum discredere Mercurio. Cum ergo persuaderi hoc à Philosopho, aut parente, vel parochio possit pueris, vel rudi, sequitur blasphemiam & alia hujusmodi plurima non esse peccata, sicque solvere ipsi debent, quod nobis tanquam maximum inconveniens objiciunt.

Dices: licet concipiatur non odisse mala, adhuc tamen non sequitur licitum cuiquam esse ei discredere, cum hoc sit diversum praedicatum, nec enim averfatur mala formaliter, ut est dignus cui fides adhibeatur, sub hac quippe ratione est verax: priore ergo ignorantia non obstante veracitas adhuc manere sufficiens potest cui fides habeatur. Contra: ergo & quae ametur, ergo non sequitur, tollitur unum praedicatum in Deo, quodcumque illud sit, ergo tolluntur omnia, ergo sicut non obstante illo errore potest Deus concipi ut verax, & dignus fide, ita & ut infinitus, aeternus, sapiens, beatus, causa & creator omnium, benefactor, &c. ergo haec perfectiones poterunt adhuc terminare actum amoris super omnia.

Secundo impugnatur responsio num. 3. posita: inde enim contra communem opinionem Theologorum sequitur Sacerdotem intendentem baptizare personam aliquam sibi oblatam, si putat eum esse mortalem quoad animam, non habere sufficientem intentionem baptizandi: si enim ibi sit error substantialis in personam, dum representat Deum, cui non displicent mala, qui non est verus Deus, sed chimericus, sic in praesenti Petrus mortalis quoad animam est chimericus, & consequenter

amore naturali Dei super omnia stare potest cum peccato mortali; ergo amor quantum est ex hac parte.

II

III

Dices: hic non potest amare verum, sed fictum Deum, sicque malum.

IV

Contra: si in hoc casu quis non potest amare Deum, nec poterit eum odisse.

Cum hac persuasionem, nulla in hac sententia praecipuum violatio est peccatum mortale.

V

Si soluto uno praedicato in Deo, non tolluntur omnia, ergo multa adhuc erunt praedicata amari possunt super omnia.

VI

Sequitur ex illa sententia Sacerdotem cum errore in personam non baptizare.

quenter non baptizatus defectu intentionis, quod hi auctores cum communi negant.

VII. *Homo mortalis quoad animam non est homo.*
Dices: in hoc casu Sacerdos intendit baptizare hunc hominem; ergo intentio recta est & sufficiens. Contra si responsio illa adversariorum sit vera, non intendit hic Sacerdos baptizare hominem, ergo non hunc hominem: antecedens probatur, homo mortalis quoad animam non est magis homo quam Deus cui non displicent mala est Deus. Idem est de Judæis negantibus Trinitatem, qui tamen cognoscebant verum Deum, & sexcenta hujusmodi; ergo omnes fateri debent errorem circa unum aliquod prædicatum, si alia relinquit integra cum vero eorum conceptu, non impedire quo minus res aliqua adhuc & cognosci, & amari possit. Actus itaque amoris in hoc casu non fundatur in errore illo, sed in negatione verarum Dei perfectionum, respectu verò actus amoris, error ille merè se habet concomitantè & disparatè, nec tollit alia Dei prædicata.

Error circa unicum prædicatum non impedit cognitionem & amorem castorum.

SECTIO QUARTA.

Primum & præcipuum argumentum contendens peccatum commissum cum invincibili Dei ignorantia esse mortale.

I. *Obj. Multa juxta nos scelera committi, quæ non erant peccata mortalia.*
OBIICIES primò: ex nostrâ sententiâ sequi, multa in dies scelera committi, furta, homicidia, &c. quæ tamen juxta nos non sunt peccata mortalia, fieri enim possunt vel ab omnino ignorantibus Deum, vel à non advertentibus ad ejus offensam, sed solum ad deordinationem contra rationem naturalem.

II. *Resp. Fideles rarissime hujusmodi aliquid facerent sine aliqua saltem advertentia ad Deum.*
Respondetur negando sequelam; ad probationem quoad secundam partem dico, raro contingere, inter fideles præsertim, ut quis deliberatè hujusmodi aliquid perpetret sine advertentiâ aliqua ad Deum, confuso saltem modo; unde & timent pœnas sibi ab eo infligendas: sicut quando conjugatus aut votum habens castitatis, peccat contra castitatem non solet eos confessarius interrogare, utrum tunc attenderint ad votum, vel conjugium, quia supponuntur aliquo saltem modo semper ad ea attendisse: quod à fortiori sequitur de circumstantiâ advertentiâ ad Deum.

III. *In nullo adulto inter infideles datur ignorantia invincibilis Dei.*
Quoad infideles affirmant plurimi, in nullo homine adulto dari invincibilem ignorantiam Dei, ita Abulensis, Lyranus, Altisorodensis, & alii quos citat & sequitur P. Granada 1. p. d. 1. sect. 3. Idem docet Gonzalez, Curiel, & favet Vasquez 1. p. d. 19. tenet etiam Coniack de Fide, d. 18. num. 12. ubi ait neminem posse longo tempore postquam ad usum rationis pervenit, Deum invincibiliter ignorare, ubi Sanchez & alios pro eodem adducit. Hoc etiam supra, Disp. 2. sect. 2. & 3. latè probavi, & hic in ejusdem declarationem nonnulla adducam.

IV. *Variè ostenditur non posse dari ignorantiam invincibilem Dei.*
In primis itaque ostendi id videtur ex illo Job 36. Omnes homines vident eum, nempe Deum, & unusquisque intruetur procul; quem locum explicant passim sancti Patres de naturali cognitione Dei. Unde S. Gregorius in hunc locum ait unumquemque eo ipso quòd rationalis conditus est, debere Deum cognoscere: & S. Hieronymus ibidem, Unusquisque mortalium, inquit, licet de longè, sentit & intelligit Deum. Tandem ut alios omittam. S. Da-

mascenus lib. 1. Fidei, cap. 1. Nemo, inquit, est mortalium, cui non naturaliter insitum sit, ut Deum esse perspectum habeat. Ex quibus constat communem hanc fuisse vocem sanctorum Patrum: unde etiam Sapientiæ 13. arguuntur illi, qui ex creaturarum cognitione in Dei notitiam non pervenerint.

Quare ad id quod Pater Molina primâ parte ad articulum primum quæstionis 2. nobis hac in re oppositus assert, compertum scilicet esse incolas Brasilia nullam omnino Dei cognitionem habuisse, intelligendum id ait P. Granada de cognitione aliquâ clarâ, non tamen de dubiâ, quod sufficit ut ignorantia non sit invincibilis. Quæ confirmantur ex eo quod supra vidimus ex S. Thoma 1. 2. q. 89. art. 6. ad 3. ubi ait puerum, statim postquam pervenit ad usum rationis, teneri se ad Deum convertere, & de hoc explicat præceptum illud affirmativum Dei, quo dicit Zachariæ 1. v. 3. Convertimini ad me, & ego convertar ad vos; ex quo aperte sequitur existimasse sanctum Thomam, non posse quemquam diu latere Dei existentiam.

V. *Nullus unquam homo, vel natio fuit, cui Deus aliquo modo non innotuerit.*

SECTIO QUINTA.

Solutione alterius argumenti magis ostenditur peccatum ab invincibiliter ignorante Deum admissum, non esse letale.

OBIICIES secundò: si non sit peccatum mortale committere furtum exempli gratiâ, vel homicidium sine advertentiâ Dei, cum solâ advertentiâ ad rationem, ergo nec erit peccatum mortale id ipsum præstare cum advertentiâ ad Deum; si enim factum cum advertentiâ ad solam rationem displiceat Deo tantum leviter, non displicebit ei nisi leviter, factum cum advertentiâ Dei; facere siquidem id, quod scis leviter tantum alicui displicere, non potest ei displicere graviter, ergo nec potest homicidium, etiam cum cognitione Dei factum, esse peccatum mortale.

At sanè existimo hoc nec inter homines tenere: si namque Petrus exempli causa, furatus fuisset, vel occidisset equum amici sui Pauli, nesciens esse equum ipsius, alioqui id non facturus, licet materiale malitiam habeat actus respectu Pauli, sitque contra rectâ rationem, non tamen est quid grave contra Paulum formaliter, nec rescissionem amicitie inter illos meretur, cum stare hic actus possit cum perfectò amore erga amicum. Si tamen sciens esse equum Pauli hoc faceret, peccaret graviter contra amicum, & mereretur rescissionem amicitie; hic tamen nihil aliud accessit præter meram notitiam, quòd sit equus Pauli, ergo id quod sine notitiâ rei spectantis ad amicum, displicet ei solum leviter, factum cum hac notitiâ displicere potest graviter: Idem ergo est in præfenti.

Dices: si ergo quis leve tantum aliquod peccatum admittat, dicat v. g. mendacium jocosum, ignorans displicere Deo, si postea idem præstet cum advertentiâ divinæ displicentiæ, peccabit mortaliter: patet consequentia; id siquidem secundum nos, quod antecedenter ad advertentiam divinæ displicentiæ offendit tantum leviter, illâ positâ

I. *Dices: Hinc sequi homicidium, aut aliud hujusmodi, etiam cum cognitione Dei factum, non esse mortale.*

II. *Offenditur diversam esse rationem de re aliqua cum & sine cognitione amici facta.*

III. *Dices: ergo res levis cum cognitione displicentiæ divinæ facta erit gravis peccatum.*